

Wysoco zjadliwa grypa ptaków

Wysoco zjadliwa grypa ptaków jest to choroba wirusowa atakująca układ oddechowy, pokarmowy i nerwowy ptaków. Na zachorowania narażony jest przede wszystkim drób (kury, indyki). Dzięki ptaki (szczególnie wodne migrujące) stanowią naturalny rezerwuuar wirusa i są najczęściej bezobjawowymi nosicielami.

Chorobę u ptaków wywołuje wirus typu A, z którego najcięższą postacią wywołuje podtyp H5 oraz H7.

Objawy u drobiu: choroba może wystąpić u wszystkich gatunków i w każdym wieku, okres rozwoju choroby waha się od kilku godzin do 2-3 dni. Objawami charakterystycznymi dla wysoco zjadliwej postaci grypy są: silna depresja i duszność, sinica grzebienia i dziwłków, obrzęki na głowie, szyi, stawach skokowych, biegunka, śluzowy wypływ z nosa i oczu, brak koordynacji ruchowej, zarzucanie głowy na grzbiet. Objawy choroby pojawiają się gwałtownie, dochodzi do nagłych padnięć ptaków, śmiertelność dochodzi do 100%.

Pomimo, że zakażenia wirusem grypy ptaków u ludzi zdarzają się bardzo rzadko, to powszechne krążenie tego wirusa w populacji ptaków i odnotowywane przypadki infekcji ssaków sugerują możliwość występowania sporadycznych przypadków zakażeń u osób narażonych na kontakt z zainfekowanymi zwierzętami (zwłaszcza bez stosowania właściwych środków ochrony indywidualnej).

Człowiek może zakażać się wirusem grypy ptaków w sytuacjach:

- bliskiego, bezpośredniego kontaktu z zakażonymi żywymi/padłymi ptakami
- kontaktu z wydaliniami i wydzielinami drobiu/dzikich ptaków oraz zanieczyszczonymi nimi powierzchniami np. poprzez dotykanie chorych/martwych ptaków, podczas uboju/utylizacji tusz ptaków, dotykanie powierzchni skażonych wirusem w gospodarstwie, kontakt z aerozolem powstającym podczas oczyszczania pomieszczeń gospodarstwa itp.
- poza Europą także w wyniku kontaktu z surowym mięsem ptaków, pozyskanym poza nadzorem weterynaryjnym (ubój, patroszenie i porcjowanie mięsa w domowych warunkach, mokre targi w Azji).
- Nie odnotowano zakażenia ludzi wirusem grypy ptaków drogą pokarmową.
- Nie odnotowano transmisji zakażenia z chorego człowieka na inne osoby.

Wirusy ptasiej grypy giną w temperaturze 70°C. W zbiornikach wodnych, często zakażonych przez ptaki wodne, wirus zachowuje zakaźność nawet przez 4 dni w 22°C i ponad 30 dni w 0°C.

Ptasia grypa u ludzi wywołuje objawy podobne do tych powodowanych zwykłą grypą:

- gorączka lub stan podgorączkowy
- złe samopoczucie
- bóle głowy
- bóle mięśni, stawów,
- kaszel,
- ból gardła,
- zapalenie spojówek,
- duszność
- biegunka
- objawy neurologiczne.

Ocena ryzyka ECDC, WHO i CDC ze strony wirusów grypy ptaków dla zdrowia ludzi:

- ryzyko zakażenia dla populacji ogólnej ocenia się jako niskie
- ryzyko zakażenia dla osób zawodowo czy w inny sposób mających kontakt z ptactwem/innymi zwierzętami ocenia się jako niskie do umiarkowanego.

• Zalecenia dla osób mających kontakt z ptakami (żywymi/martwymi) lub innymi zwierzętami oraz podróżujących do regionów, w których odnotowuje się przypadki zachorowań na grypę ptaków u ludzi:

- unikaj bezpośredniego kontaktu z drobiem chorym, padłym ptactwem dzikim oraz przedmiotami, na których znajdują się ślady ptasich odchodów
- unikaj dotykania chorego lub martwego ptactwa bez zabezpieczenia w środku ochrony osobistej
- stosuj rutynowe zasad higieny osobistej, takie jak mycie rąk ciepłą wodą z mydłem, w szczególności po przyjeździe do domu, przed przygotowaniem/spożyciem posiłku, po kontakcie ze zwierzętami, po skorzystaniu z toalety itp.
- unikaj bliskiego kontaktu z osobami chorymi
- przestrzegaj higieny nosa i kichania (w czasie kaszlu lub kichania zakryj usta i nos chusteczką oraz natychmiast wyrzuć zużytą chusteczkę, gdy nie masz chusteczki kasłaj lub kichaj w zgięcie łokcia)
- spożywaj tylko żywność poddaną właściwej obróbce termicznej (gotowaną, pieczoną, duszoną, dobrze wysmażoną)
- osoby zawodowo narażone na kontakt z ptakami (lekarze weterynarii, hodowcy drobiu, osoby dokonujące uboju chorych ptaków, osoby wykonujące dezynfekcję pomieszczeń gospodarczych, myśliwi, osoby zajmujące się ochroną ptaków dzikich) powinny stosować odpowiednie środki ochrony osobistej (w szczególności fartuchy/kombinezony, rękawice, maski ochronne FFP3 i gogle, ochroniacze obuwia)
- zgłaszaj obecność padłych ptaków/innych zwierząt do właściwych lokalnych służb porządkowych
- stosuj się do zaleceń miejscowych służb sanitarnych oraz lekarzy, a także do zaleceń organów Inspekcji Weterynaryjnej, służb ochrony środowiska na terenach występowania ognisk zakażeń wśród ptaków w Polsce i za granicą
- szczerp się regularnie co roku przeciwko grypie sezonowej - może zmniejszyć to ryzyko zmienności wszelkich, w tym odzwierzęcych, wirusów grypy w organizmie człowieka oraz uchronić przed ciężkim przebiegiem zakażenia (rekomenadacja WHO oraz ECDC)
- dbaj o bezpieczeństwo swoich pupili - w 2023 r. wystąpiło ognisko grypy ptaków wśród kotów domowych w kilku województwach w Polsce, dlatego rekomendujemy:
 - po przyjeździe do domu od razu zabezpiecz buty przed dostępem kotów,
 - oczyszczaj/dezynfekuj obuwie każdorazowo po powrocie do domu,
 - zachowuj warunki higieniczne przy przygotowaniu posiłków dla kotów,
 - w przypadku wystąpienia u zwierzęcia domowego nietypowych objawów choroby zgłoś się z nim niezwłocznie do lekarza weterynarii
- w przypadku pojawienia się u siebie niepokojących objawów grypopodobnych (albo innych nietypowych w tym neurologicznych) - zgłoś się do lekarza, informując go o kontakcie z chorym/padłym ptactwem, oraz do najbliższej powiatowej stacji sanitarno-epidemiologicznej.